

DOORSTROOMCONFERENTIE

Opbrengst Themasessie

Wat werkt en wat versterkt – Lessen uit onderzoek voor een betere doorstroom, Jeanet Schuring en Paulien Smidt

Kern van de themasessie

Tijdens de themasessie stonden de uitkomsten centraal van meerjarig onderzoek naar de overgang van mbo naar hbo, uitgevoerd door de Hanzehogeschool en ResearchNed in samenwerking met acht ROC's. Het onderzoek richtte zich op de vraag welke activiteiten in het mbo en hbo daadwerkelijk bijdragen aan een succesvolle doorstroom, zowel in de voorbereiding als in de eerste 100 dagen in het hbo.

De belangrijkste bevinding is dat er geen enkelvoudige interventie bestaat die voor alle studenten werkt. Succesvolle doorstroom ontstaat door een combinatie van activiteiten, afgestemd op individuele kenmerken, achtergrond en ambities van studenten. Studenten nemen vaak deel aan meerdere activiteiten tegelijk, waardoor effecten cumulatief zijn en niet eenvoudig toe te schrijven aan één maatregel.

Wat in alle gevallen naar voren komt, is het belang van oriëntatie, motivatie en keuzezekerheid. Activiteiten die studenten helpen om het hbo te leren kennen – qua cultuur, niveau, onderwijsvorm en beroepspraktijk – versterken het zelfvertrouwen, geven richting aan de studiekeuze en vergroten het inzicht in eigen capaciteiten en motivatie.

Zowel mbo- als hbo-studenten en docenten benadrukken daarnaast het belang van studievaardigheden, sociale integratie en persoonlijke begeleiding. Empatische, betrokken en benaderbare docenten, tussentijdse feedback en interactie met peers en ouderejaars studenten blijken cruciaal om te wennen aan het hbo en gemotiveerd te blijven.

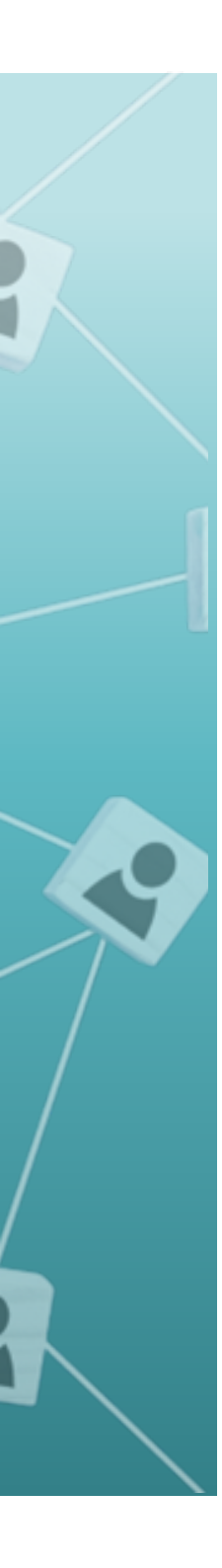
Waarom dit een kans is voor betere doorstroom

De onderzoeksresultaten laten zien dat doorstroom geen moment is, maar een proces dat zich over meerdere jaren en onderwijssectoren uitstrekt. Doorstroom wordt versterkt wanneer mbo en hbo hun activiteiten inhoudelijk en programmatisch op elkaar afstemmen en wanneer begeleiding consistent en samenhangend is.

Belangrijk is ook het inzicht dat timing ertoe doet. Het te vroeg confronteren van studenten met de hbo-beroepspraktijk – in de eerste 100 dagen – kan een negatief effect hebben op motivatie en zelfvertrouwen, omdat studenten in het mbo vaak al complexere stages hebben gevolgd. Het onderzoek adviseert deze kennismaking later in het eerste jaar te plaatsen.

De kernboodschap is helder: doorstroom verbetert wanneer studenten zich gezien voelen, wanneer er ruimte is voor individuele gesprekken en wanneer mbo- en hbo-activiteiten elkaar versterken in plaats van overlappen of tegenspreken. Dat vraagt om bewuste keuzes op beleids- en organisatieniveau.

Aanbevelingen van deelnemers aan deze sessie:

Het onderzoek laat overtuigend zien dat succesvolle doorstroom vraagt om brede, consistente en mensgerichte begeleiding. Niet één maatregel, maar de samenhang tussen activiteiten, timing en relaties maakt het verschil. Door deze inzichten structureel te benutten, kunnen mbo en hbo gezamenlijk bouwen aan routes waarin studenten met vertrouwen, motivatie en realistische verwachtingen hun volgende stap zetten.

- Zet motivatie en keuzezekerheid centraal in de doorstroomaanpak.
Richt de aandacht niet alleen op aantallen, maar vooral op de kwaliteit van studiekeuzes en het vertrouwen van studenten in hun vervolgstap. Activiteiten die oriëntatie en zelfinzicht versterken, dragen aantoonbaar bij aan een succesvolle overgang.
- Benader doorstroom als een doorlopend proces over sectoren heen.
Doorstroom krijgt meer betekenis wanneer begeleiding niet stopt bij de overstap, maar samenhangend wordt vormgegeven vóór, tijdens en na de overgang, met afstemming tussen mbo en hbo.
- Werk met samenhangende combinaties van activiteiten.
Een mix van LOB, keuzedelen, studievaardigheden en contact met peers en ouderejaars blijkt effectiever dan losse interventies, omdat effecten elkaar versterken en aansluiten bij diverse studenten.
- Creëer ruimte voor persoonlijke begeleiding en reflectie.
Individuele gesprekken en tussentijdse feedback helpen studenten zich gezien te voelen, versterken het zelfvertrouwen en ondersteunen realistische en bewuste studiekeuzes.
- Investeer in kleinschaligheid en een veilig leerklimaat.
Een omgeving waarin studenten vragen durven stellen, kunnen oefenen en fouten mogen maken, draagt bij aan motivatie, sociale integratie en studiesucces in het hbo.
- Stem inhoud, programmering en timing van activiteiten op elkaar af.
Doorstroom wordt versterkt wanneer mbo en hbo hun aanbod op elkaar laten aansluiten en wanneer kennismaking met het hbo zorgvuldig wordt getimed binnen het eerste jaar.
- Versterk structurele samenwerking en kennisdeling.
Het delen van wat werkt, gezamenlijke professionalisering en docentuitwisseling helpen om onderzoeksinzichten sneller te vertalen naar de onderwijspraktijk en consistent toe te passen.
- Positioneer LOB als een doorlopende, gezamenlijke lijn.
LOB krijgt meer impact wanneer het expliciet is gericht op doorstroom, samenhangend wordt aangeboden en niet versnipperd raakt over losse momenten of activiteiten.
- Verbind onderzoek en praktijk via concrete handvatten.
Het toegankelijk vertalen van onderzoeksopbrengsten ondersteunt scholen bij het maken van bewuste keuzes en het versterken van samenhang in hun doorstroomaanpak.